

TRAMPLEIN

PROGRAMMA →

Herindeling openbare ruimte en architectonische en bouwkundige uitwerking fiets- en voetgangersbrug, busstation, chauffeursverblijf, tankstation en fietsenstalling

LOCATIE →

Purmerend / NL

OPDRACHTGEVER →

Gemeente Purmerend

AANNEMER →

Van Hattem Blankevoort (brug)

Dura Vermeer (busstation en openbare ruimte)

OPLEVERING →

medio 2015

BEELDEND KUNSTENAAR →

Merel Noorlander

Het Tramplein in Purmerend is, samen met de Melkwegbrug over het Noord-Hollands kanaal, onderdeel van het Masterplan Kanaalsprong.

Van oudsher is het Tramplein een van de hoofdentrees van Purmerend. De plek vormde het eindpunt van de treinverbinding tussen Amsterdam en Purmerend. Ook waren er veel aanlegplaatsen voor bootverbindingen naar Amsterdam, Alkmaar en Waterland. De kanaaldijk was een levendige zone waarlangs geflaneerd werd en waar de bewoners van Purmerend elkaar ontmoeten en begroetten. Met de opkomst van de auto zijn de trein en bootverbindingen

opgeheven en verloor het plein haar oorspronkelijke functie en levendigheid. De Melkwegbrug is de nieuwe verbinding tussen de wijk Weidevenne en het historisch hart van Purmerend. Door de aanleg van de brug verandert de functie en ruimtelijke betekenis van het Tramplein.

De belangrijkste stedenbouwkundige ingreep is het verschuiven van het busstation naar de Kanaaloever. Daarmee sluit de publieke ruimte rondom het station aan bij de aanlanding van de brug en ontstaat een plein aan het water. In de aanpassingen in de hoofdroutes en aan de ligging van het busstation is rekening gehouden met heldere lijnen en zichtassen, zodat Tramplein weer een hoogwaardige publieke ruimte wordt waarin de elementen op het plein een gemeenschappelijke taal spreken in materiaal en detail. De architectuur is bewust bescheiden en ingetogen van aard en sluit aan bij de historische context zonder historiserend te zijn.

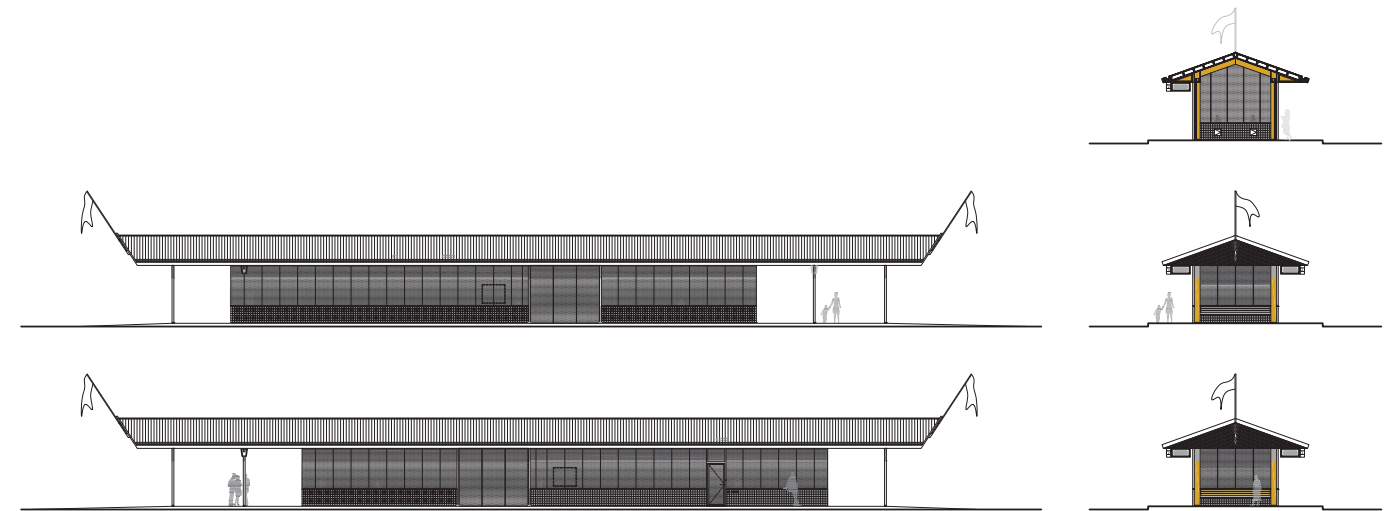
De nieuwe indeling van het plein bestaat uit vier hoofdelementen: het centrale busstation, de twee secundaire perrons (abri's) aan weerszijde van het station en het AVIA tankstation met integrale fietsenstalling. Om te voorkomen dat de publieke ruimte een chaos van losse objecten wordt (bushokjes, banken, prullenbakken, informatieborden, reclamepanelen, fietsenstandaards, etc) zijn deze functies in de hoofdelementen opgenomen.

De onderbouw van het centraal geplaatste busstation, heeft een massieve sokkel met lichte en transparante constructies erop, waarin loket, wachtruimte en chauffeursverblijf zijn opgenomen. De houten kapconstructie van het bestaande gebouw is behouden gebleven en geplaatst op de gemoderniseerde onderbouw.

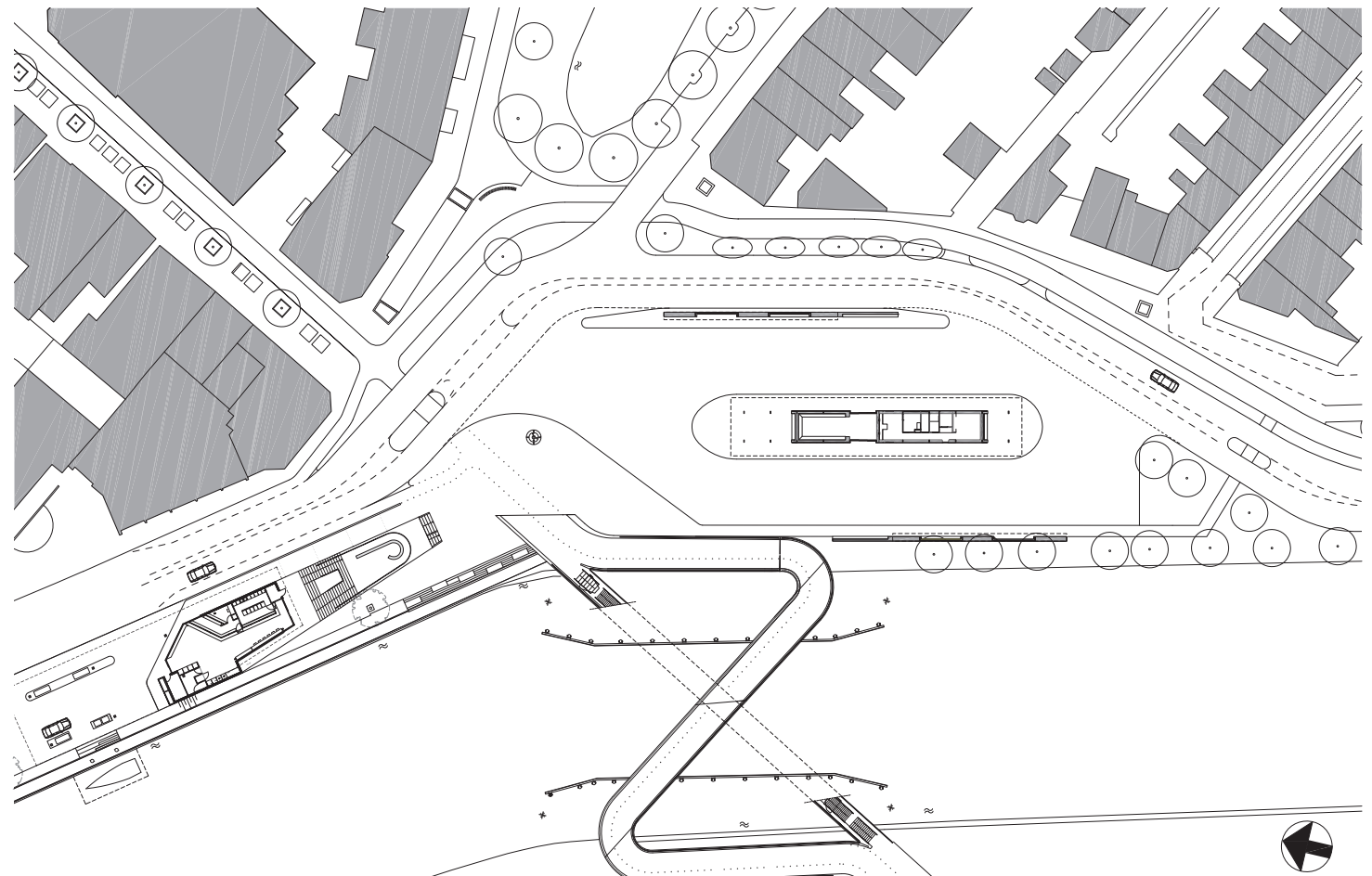
De opdeling van het busstation en de twee kleinere perrons waarin alle functies zijn opgenomen, zorgt ervoor dat aan beide zijdes van het busstation zichtverbindingen zijn. Een kenmerkende materialisering van tegels en glas die terugkomt in de verschillende elementen zorgt ervoor dat het plein één ruimte is met subtile begrenzingen.

De overdekte fietsenstalling is opgenomen in het AVIA tankstation. Het ontwerp voorziet in een integraal antwoord op de samenkomst van het fiets parkeren en het tankstation aan het Tramplein. Door de fietsstalling verdiept aan te brengen ontstaat er een tweede maaiveld dat langs luie trappen vanuit de koffiecorner van het tankstation een bijzondere plek creëert met uitzicht over het water en het plein. Door het langgerekt object blijft de relatie met het water behouden. Aan de zuidzijde is een bank opgenomen voor een fraai zicht op het kanaal en de brug.

De Welstandzorg Noord Holland heeft het project opgenomen in haar jaarverslag 2012 als excellent voorbeeld voor zorgvuldige architectuur en succesvolle inpassing in de stedenbouwkundige context.

↑ HET NIEUWE BUSSTATION MET CHAUFFEURSVERBLIJF EN WACHTRUIMTE

↑ SITUATIE TRAMPLEIN

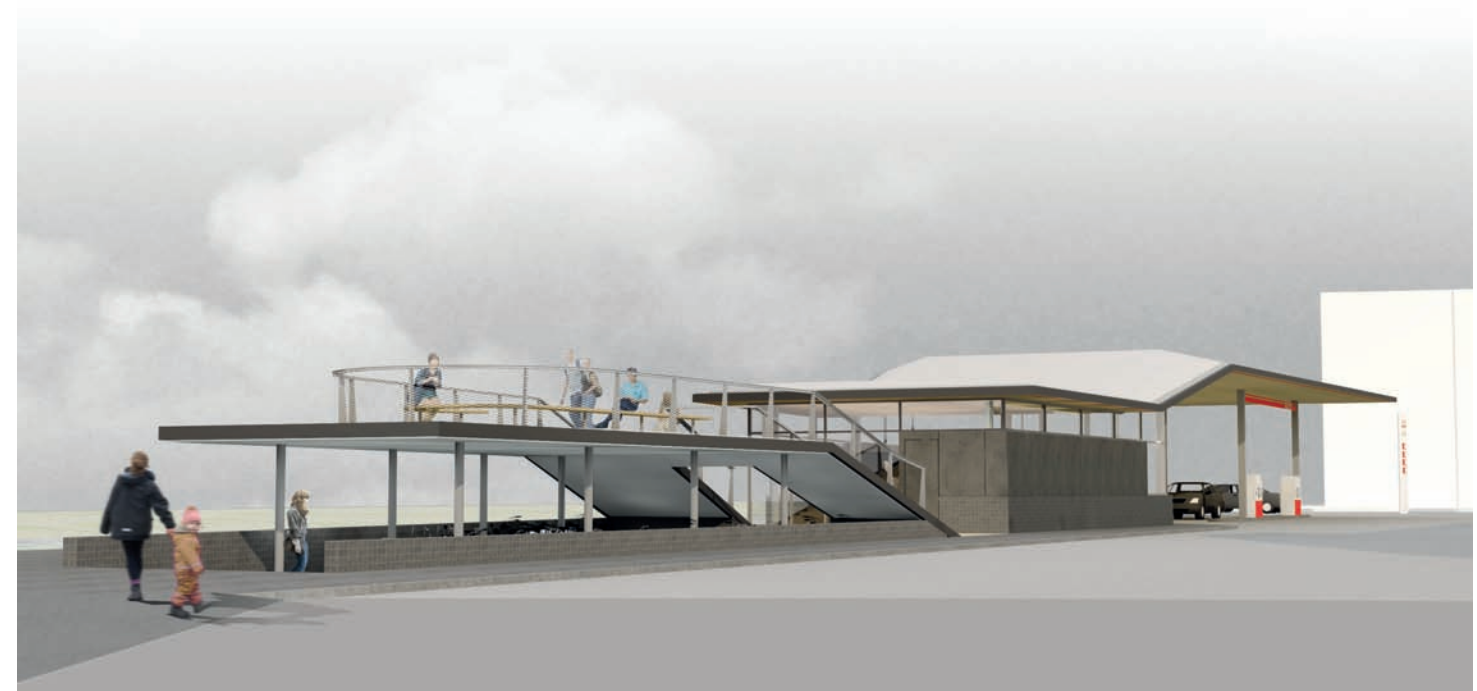

Na de bouw van het busstation en de fietsenstalling is de herontwikkeling van het tankstation Avia het sluitstuk in de ontwikkeling van het Tramplein.

NEXT architects heeft hiervoor een ontwerp gemaakt waarmee de orientatie van het tankstation 180 graden draait en zich met een klein cafetaria nu ook aan het tramplein zal verbinden. Het dak van de fietsenstalling - inmiddels gerealiseerd - fungeert dan als verhoogd terras van het cafetaria en biedt een mooi uitzicht over het busstation en Melkwegbrug.

De bouw van het nieuwe tankstation start in oktober 2015.

↑ DE KAPCONSTRUCTIE VAN HET BESTEANDE GEBOUW BLEEF BEHOUDEN

↑ DE ABRI MET KENMERKENDE MATERIALSERING VAN TEGELS EN GLAS

↑ HET CENTRALE BUSSTATION KREEG EEN MASSIEVE SOKKEL MET LICHT EN TRANSPARANTE CONSTRUCTIES EROP

↑ VERSCHILLENDE FUNCTIES ZOALS DE BANKEN ZIJN IN DE HOOFDELEMENTEN VERWERKT.

In het ontwerp van de glaswanden heeft NEXT architects samenwerking gezocht met beeldend kunstenaar Merel Noorlander. Zie ontwierp een collage van historische beelden.

Haar ontwerp bestaat uit een laag van historische beelden, geprint tussen het ge-laagde glas, dat het heden in verbinding stelt met het verleden. De historie van Purmerend wordt hierdoor zichtbaar voor het publiek en zorgt voor onverwachte en spannende superposities met de buitenwereld, zowel van binnen gezien als vanuit de reflectie op het glas. Hierbij is eenheid met de architectuur als doel gesteld, waarbij de collage als een beeldverhaal rondom het gebouw te lezen is, al dan niet in communicatie met de gebruikers, nu en dan terloops en somtijds bijna afwezig.

De afbeeldingen zijn door de kunstenaar samengesteld uit fotomateriaal van de Stichting Historisch Purmerend en Trammuseum Haarlem, aangevuld met tekeningen van de kunstenaar met een historisch uitgangspunt. De glasprint heeft een verloop van meer gesloten -op ooghoogte- bij het chauffeursverblijf tot vrijwel geheel transparant bij de wachtruimte, dit in verband met de gewenste privacy van de chauffeurs.

In de glascollage die Merel Noorlander voor het Tramplein te Purmerend maakte, speelt zij een spel met historische elementen en nostalgie. Hoewel zij vaak een nostalgisch gevoel weet op te roepen, heeft het geën-sceneerde tafereel van Noorlander niet altijd een geruststellend effect. Veeleer doet het denken aan een surreële droom die zich in het sepia van het verleden afspeelt. Net zoals de nostalgie, 'steelt' zij elementen uit het verleden die een nieuwe relatie met elkaar aangaan. Maar waar de nostalgie het verleden in het geruststellende warme licht van een olielamp zet, is de wereld van Noorlander vaak vervreemdend. Zij speelt met de gaten in het geheugen, maar in plaats van ze op te vullen met gedweeë gezelligheid, worden zij geïroniseerd of benadrukt. Zo heeft Noorlander in haar glascollage een viertal mensen, levensgroot in zwart/wit op een bankje geplaatst.

Noorlander geeft het nostalgisch verleden zijn toedoen weer terug. Niet om te kunnen wijzen, maar om de ambivalente relaties te laten zien tussen het heden, de geschiedenis, geheugen en nostalgie. Doordat de glasvoorstelling op vele plaatsen doorzichtig gelaten is, kan de tegenwoordige tijd zich vermengen met een decor uit het verleden, waardoor de grenzen tussen twee verschillende tijdperken oplossen.

